

28 בינואר 2023

לכבוד:

עו"ד גלי בהרב-מיארה
היועצת המשפטית לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: כהונתו של מר אריה דרעי בקבינט המדיני-ביטחוני

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר 580178697 (להלן: "התנועה") אנו מתכבדים לפנות אלייך, כדלקמן:

1. ביום 18.1.2022, קבע בית המשפט העליון, בהרכב מורחב של 11 שופטים, כי על ראש הממשלה להפעיל את סמכותו לפי סעיף 22(ב) לחוק-יסוד: הממשלה ולהעביר את חה"כ אריה דרעי מתפקידו כשר. נקבע כי חלה על חה"כ דרעי מניעה מלכהן כשר לאור התחייבויותיו ואמירותיו ביחס לפרישתו מהחיים הציבוריים בהליך הפלילי, ובשל חוסר סבירות קיצוני שנובע מהרשעותיו הפליליות (ראו בג"ץ 8948/22 אילן שיינפלד ואח' נ' הכנסת (אר"ש 18.1.2022) (להלן: "עניין שיינפלד")).
2. ביום 22.1.2023 הודיע ראש הממשלה בישיבת הממשלה, לחה"כ דרעי כי הוא מעביר אותו מתפקידו בהתאם לסעיף 22(ב) לחוק יסוד: הממשלה. יחד עם זאת, הדגיש ראש הממשלה כי בכונתו "לחפש כל דרך חוקית" שבה יוכל לתרום חה"כ דרעי.
3. והנה, אמש 28.1.2022 פורסם¹ כי חה"כ אריה דרעי השתתף כמשקיף בוועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (להלן: "הקבינט המדיני-ביטחוני"), וזאת על אף העובדה שהוא אינו מכהן כחבר הממשלה ואין לו מעמד סטטוטורי.
4. כידוע, הקבינט המדיני-ביטחוני הוא הגוף המצומצם של חברי הממשלה שבאפשרותו להכריע בעניינים סודיים הרי משקל – וכשמו כן הוא: ועדת המורכבת משרים. כך, סעיף 6(א) לחוק הממשלה, תשס"א-2001 (לעיל ולהלן: "חוק הממשלה"), קובע כי:

"בממשלה תפעל ועדת שרים לענייני ביטחון לאומי שהרכבה: ראש הממשלה – יושב ראש, ממלא מקום ראש הממשלה אם מונה, שר הביטחון, שר המשפטים, שר החוץ, השר לביטחון הפנים ושר האוצר; הממשלה רשאית, לפי הצעת ראש הממשלה, להוסיף חברים לוועדה, ובלבד שמספר חברי הוועדה לא יעלה על מחצית מספרם של חברי הממשלה."

5. והנה, מבלי שהחליטה הממשלה על הוספת חברים חדשים מהממשלה לקבינט המדיני-ביטחוני – נראה כי ראש הממשלה החליט לחרוג מהוראות החוק ולאפשר לחה"כ דרעי שאינו שר, להשתתף בישיבות הקבינט המדיני-ביטחוני.
6. לעמדת התנועה, לשון חוק הממשלה מצווה כי החברים בקבינט המדיני-ביטחוני יהיו חברי הממשלה – ולכן, השתתפותו של מר דרעי אסורה. יצוין, כי זוהי גם תכליתו של הקבינט המדיני-ביטחוני להוות גוף מצומצם של חברי הממשלה בלבד. כך לדוגמה, סעיף 40(א1) לחוק-יסוד: הממשלה, מאפשר לממשלה לאצול מסמכותה לפתוח במלחמה אל הקבינט המדיני-ביטחוני.

¹¹ אמיר אטינגר, אריאל כהנא, לילך שובל, "הקבינט הכריע: בית המחבל שרצח שבעה בים-יבאטם בהקדם האפשרי", ישראל היום, 28.1.2022.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

7. כמו כן, סעיף 35 לחוק יסוד: הממשלה מחייב את סודיות החברים – ומכאן, לא ברור כיצד ניתנת השתתפות לחה"כ דרעי שמעמדו לא מוסדר בדיון. בוודאי כאשר המדובר בעבריון בעל מספר הרשעות פליליות חמורות, אשר נדרש היה להעבירו מתפקיד שר.
8. יתרה מכך, יכול והשתתפותו של מר דרעי כמשקיף, עלולה להביא לפתח בעייתי של קבלת משקיפים נוספים לקבינט המדיני-ביטחוני שאינם חברי הממשלה – כאלה שראש הממשלה "חפץ ביקרם", וזו תפגע בעבודת הקבינט המדיני-ביטחוני כגוף מקצועי שעתיד לקבל החלטות הרות גורל.
9. נזכיר, כי לאחר מלחמת לבנון השנייה חלק מהביקורת על קבלת החלטות בממשלה נגעה לכך שהקבינט המדיני-ביטחוני לא היווה פורום אינטימי ודיסקרטי, ולמעשה גוף שלא התקיימו בו דיונים של ממש:

"הפורום המדיני האינטימי הזה לא שימש בפועל בתפקיד שהוא יכול היה למלא: פורום מצומצם ודיסקרטי, שכלל את בכירי הדרג המדיני-ביטחוני ואנשים בעלי נסיון רב בתחומים אלה, שייצגו מרכיבים רבים של הקואליציה - שבו יכלו להתקיים דיונים של ממש, במטרה להעריך את המצב ולגבש מחשבות לגבי מתווה המשך הפעילות, על סמך חומר מלא יותר ותוך דיון דינמי עם בכירי מערכת הביטחון." **דוח ועדת וינוגרד**, אפריל 2007, פרק שביעי, מסקנות, עמ. 126, סעיפים 76-78.

10. אשר על כן, ולאור כל האמור לעיל, נבקש את התייחסותך לגבי האיסור על מר דרעי להשתתף בישיבות הקבינט המדיני-ביטחוני, בהקדם האפשרי.

בכבוד רב,

הידי נגב, עו"ד

מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה